

Julkaisufoorumien ohjausryhmän kokospöytäkirja

Aika: torstai 9.6.2022 klo 13-16

Paikka: etänä

Puheenjohtaja:

Professori Ulla-Maija Forsberg (Helsingin yliopisto / Tieteellisten seurain valtuuskunta)

Asiantuntijajäsenet:

Opetusneuvos Jukka Haapamäki (opetus- ja kulttuuriministeriö)

Professori Heikki Hiilamo (Helsingin yliopisto / yhteiskuntatieteet)

Professori Satu Lahti (Turun yliopisto / lääke- ja terveystieteet)

Kirjastonjohtaja Riitta Lähdemäki (FUN Suomen yliopistokirjastojen verkosto)

Vararehtori Taina Pihlajaniemi (Oulun yliopisto / Suomen yliopistot UNIFI ry)

Kehityspäällikkö Hanna-Mari Puuska (CSC – Tieteen tietotekniikan keskus)

Sihteeristö:

Kehittämispäällikkö Eeva Nyrövaara (Suomen yliopistot UNIFI ry)

Pääsihteerit Janne Pölönen (Tieteellisten seurain valtuuskunta)

Suunnittelija Elina Pylvänäinen (Tieteellisten seurain valtuuskunta)

Poissa:

Pääjohtaja Paula Eerola (Suomen Akatemia / luonnontieteet)

Palvelujohtaja Kristiina Hormia-Poutanen (Kansalliskirjasto)

Professori Helmi Järviluoma (Itä-Suomen yliopisto / humanistiset tieteet)

Ylijohtaja Riitta Majjala (Suomen Akatemia)

Emeritusprofessori Risto Nieminen (Aalto-yliopisto / tekniikka)

Toiminnanjohtaja Lea Ryyänen-Karjalainen (Tieteellisten seurain valtuuskunta)

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13.01.

2. Pöytäkirjan tarkistaminen

Edellisen kokouksen pöytäkirja on tarkistettu ja toimitettu ohjausryhmälle tiedoksi.

Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin Jukka Haapamäki ja Satu Lahti.

3. Ilmoitusasiat

a. Julkaisufoorumien tietoasiantuntijan tehtävään valittiin Anna-Kaarina Linna.

Tietoasiantuntijan tehtäviin kuuluu julkaisukanavien tietojen käsittely ja

tarkistaminen, Julkaisukanavia koskevan tietopohjan ylläpito ja päivittäminen, Julkaisukanavatietokannan ja JUFO-portaalin kehittäminen, sekä viestintä, asiantuntijatehtävät, neuvonta.

- b. Helmi Järviluoma on jäämässä varhennetulle eläkkeelle, joten hänen tilalleen etsitään ohjausryhmään humanististen tieteiden asiantuntija. Tarkistetaan ensisijaisesti vuonna 2019 ehdolla olleet henkilöt, joita tieteelliset seurat ovat ehdottaneet ohjausryhmään humanististen tieteiden edustajaksi.
- c. Paneeleissa ovat aloittaneet seuraavat täydennysjäsenet:
  - i. Paneeli 5: Johanna Salminen GTK
  - ii. Paneeli 11: Susanna Miettinen TAU
  - iii. Paneeli 12: Perttu Arkkila HUS
  - iv. Paneeli 13: Joonas Sirola KYS
  - v. Paneeli 15: Antti Lajunen HY
  - vi. Paneeli 16: Elina Jaakkola TY
  - vii. Paneeli 18: Markku Jahnukainen HY
  - viii. Paneeli 21: Michael O'Dell HY

Asiantuntijaa ei löydetty vielä seuraaville aihealueille:

- i. Nephrology
  - ii. Hematology
  - iii. Surgery
  - iv. Orthopedics
  - v. Otorhinolaryngology
  - vi. Radiology
  - vii. Rehabilitation & Substance abuse
- d. Kevään täydennysarvioinnissa paneelit arvioivat 581 lehteä/sarjaa, joista 338 hyväksyttiin tasoluokkaan 1 ja 243 sai tasoluokan 0. Lisäksi arvioitiin 225 kirjakustantajaa, joista 37 hyväksyttiin tasolle 1 ja 188 sai tasoluokan 0.
- e. Julkaisufoorumin julkaisu/konferenssitoimintaa:
  - i. Janne Pölönen & Mikael Laakso (2022), Open access and research assessment in social sciences. In T. Engles & E. Kulczycki (eds), [Handbook on Research Assessment in the Social Sciences \(englanniksi\)](#), Edward Elgar. [Preprint \(englanniksi\)](#).
  - ii. Emanuel Kulczycki, Tim Engles & Janne Pölönen, (2022), Multilingualism of social sciences. In T. Engles & E. Kulczycki (eds), [Handbook on Research](#)

[Assessment in the Social Sciences \(englanniksi\)](#), Edward Elgar. [Preprint \(pdf, englanniksi\)](#).

- f. [Toimintakulttuurin avoimuuden linjaus \(pdf\)](#) sekä [Avoimen toimintakulttuurin palveluiden itsearviointityökalu \(pdf\)](#) on julkaistu. JUFO:n sihteeristö toimii Avoimen tieteen ja tutkimuksen koordinaation Toimintakulttuurin avoimuuden asiantuntijaryhmän sihteeristönä, ja on vetänyt erityisesti vastuulliseen arviointiin liittyviä työryhmiä.
- g. Elina Laten johdolla JUFO:n sihteeristön ja TSV:n keväällä toteuttamaan tieteellisten seurojen jäsenistö -kyselyyn saatiin yli 1600 vastausta. Raportti julkaistaan näillä näkymin syyskuussa 2022.

Keskustelu: Kohtaan d) liittyen OKM:n edustaja nosti esille, että loppukevään täydennysarvioinnit olivat myöhästyneet suunnitellusta aikataulusta, joka hankaloitti yliopistojen rahoituslaskelmien valmistumisen prosessia. Ylipäätään tunnistettiin tarve loppukevään täydennysarvioinnin aikataulun aikaistamisesta, jotta voidaan välttää viivästykset kesäkuussa tapahtuvaan rahoitusmallin laskentaan. Sihteeristön puolelta tämä todettiin mahdolliseksi.

4. Päivitysarvioinnin eteneminen

Kaikki paneelit ovat kokoontuneet 12.4.-13.5.2022 välisenä aikana valmistamaan alustavan ehdotuksen muutoksista tasoluokkiin 2 ja 3. Valtaosa paneeleista ja panelisteista on osallistunut kokouksiin paikan päällä Helsingissä, mutta myös etäosallistuminen on ollut mahdollista. Osa paneeleista on tarvinnut ylimääräisen kokouksen alustavan ehdotuksen viimeistelyyn (viimeinen ylimääräinen kokous järjestettiin 7.6. paneelille 10).

Panelistit ovat voineet ladata paneelin lehti/sarjaluettelon JUFO-portaalista Excel-tiedostona, jossa on julkaisuvolyymien tilastointi tieteenaloittain, indikaattorit, sekä panelistien ja tiedeyhteisön ehdotukset. Sihteeristö on kerrannut kokousten aluksi tasoluokkien 2 ja 3 kriteerit, sekä ohjausryhmän ohjeen, että ensisijaista arvioinnissa on tieteellinen laatu ja vaikuttavuus, ei suomalaisten tutkijoiden julkaisukäytäntö. Sihteeristö laati paneeleille alustavan indikaattoreihin perustuvan mekaanisen luokitusehdotuksen, jonka paneelit totesivat hyväksi lähtökohdaksi keskustelulle. Lisäksi sihteeristö teki paneeleille koosteen sidonnaisuuksista ja piti muistiota käydystä keskustelusta ja luokituspäätösten perusteluista.

Arvioinnin eteneminen	Ajankohta
Alustava ehdotus JUFO-portaalissa tiedeyhteisön kommentoitavana	15.6.-31.8.
Paneelien PJ kokous - paneeli 24 ja taso 3 kommentit	1.9.
Ohjausryhmän kokous	13.9.
Paneelien kokoukset / Ihmistieteiden paneelien PJ:t	5.10.-10.11.
Paneelien PJ kokous	14.11.
Ohjausryhmän kokous	9.12.
Uusi luokitus julkaistaan	1.1.2023

Tasoluokkien 2 ja 3 kiintiöiden laajennus otettiin paneeleissa myönteisesti vastaan, ja se mahdollisti luokituksen parantamisen pääasiassa nostojen kautta. Paneelit ovat voineet entistä paremmin huomioida erikoisalojen johtavia kanavia tasoluokissa 2 ja 3. Paneelit ehdottavat kaikkiaan 886 nostoa tasoluokasta 1 tasoluokkaan 2, ja 594 nostoa tasoluokasta 2 tasoluokkaan 3. Vastaavasti laskuja tasoluokasta 3 tasoluokkaan 2 on ehdotettu 9 ja tasoluokasta 2 tasoluokkaan 1 yhteensä 27. Muutokset eivät ratkaisevasti muuta JUFO-luokituksen tasapainoa päätieteenalojen välillä. Sihteeristö esitteli yhteenvedon paneelien alustavasta ehdotuksesta ja sen vaikutuksista.

Tässä kokouksessa oli tarpeen käsitellä seuraavia esiin nousseita asioita:

A. Julkaisukanavien siirto paneeliin 24

Osa paneeleista on tiedustellut mahdollisuutta siirtää laaja-alaisia kanavia omasta luettelostaan yleistieteellisten kanavien paneeliin 24. Näiden osalta täytyy selvittää täyttävätkö kanavat ohjausryhmän kriteerit paneeliin 24 siirrettäville kanaville.

Ehdotus: Käsitellään 13.9.2022 kokouksessa.

Päätös: Ehdotuksen mukaisesti.

B. Julkaisukanavien jakaminen paneelien kesken

Paneelit ovat ehdottaneet mahdollisuutta jakaa muutamien kanavien julkaisuvolyymi yhden tai useamman toisen paneelin kanssa, mutta kaikkia ehdotuksia ei ole vielä ehditty keskustella osallisten paneelien kanssa.

Ehdotus: Käsitellään 13.9.2022 kokouksessa.

Päätös: Ehdotuksen mukaisesti.

C. Julkaisuvolyymien yläraja tasoluokassa 2 ja 3

Osalla paneeleista, esimerkiksi tekniikan paneeleilla 8, 9 ja 10, oli lähtökohtaisesti vähemmän tilaa nostoille tasoluokasta 1 tasoluokkaan 2, koska konferenssihyvyitys julkaisuvolyymista poistettiin. Julkaisuvolyymiä kuitenkin hyvitetiin niin, että tason 2 ja 3 osuus oli lähtötilanteessa enintään 22,5%, eli paneeleilla oli vähintään 2,5%-yksikköä nostovaraa tasolle 2. Näillä paneelilla on myös suhteellisen suurikokoisia lehtiä, joiden kohdalla nykyinen maksimivolyymi 2000 ei auta. Paneeli 8 kysyi voisiko julkaisuvolyymirajan asettaa paneelikohtaisesti suhteutettuna kanavien kokoon. Tämä edellyttää ratkaisuvaihtoehtojen selvittämistä ja kokeilua.

Ehdotus: Käsitellään 13.9.2022 kokouksessa.

Keskustelu: Keskustelussa tuotiin esiin huomio, että paneelikohtaiset räätälöinnit voivat muodostua ongelmallisiksi.

Päätös: Ehdotuksen mukaisesti.

D. Kirjakustantajien luokitus suhteessa lehtien luokituksiin

Kotimaiseen julkaisuvolyymiin (yliopistojen julkaisut vuosilta 2018-20) perustuvat tarkastelut osoittavat, että kirjakustantajien luokittelu tasoille 2 ja 3, jolle ei voida asettaa kansainväliseen julkaisuvolyymiin perustuvia kiintiöitä, suosii kokoomateosten kirja-artikkeleita. Lehtien ja sarjojen tasoluokan 2 ja 3 kiintiöiden laajentaminen tasapainotti jossain määrin tilannetta, mutta myös paneelien alustavasti ehdottamalla uudella luokituksella kirja-artikkeleista suurempi osuus (n. 60 %) sijoittuu tasoluokkaan 2 tai 3 kuin lehtiartikkeleista (n. 45 %). Mahdolliset toimenpiteet:

- 1) Hyväksytään tilanne eikä tehdä mitään.
- 2) Kiristetään tasoluokan 3 luokitusta (esim. Routledge ja/tai Palgrave-MacMillan, joiden julkaisumäärä on noussut merkittävästi, lasketaan tasoluokkaan 2 (ihmistieteiden paneelien puheenjohtajien enemmistö ei tätä kannata).
- 3) Poistetaan kokonaan vuonna 2015 käyttöön otettu kirjakustantajien tasoluokka 3 (ihmistieteiden paneelien puheenjohtajat eivät pidä tätäkään kannatettavana).
- 4) Lasketaan rahoitusmallissa kirja-artikkelit muita artikkeleita pienemmällä painokertoimella. Kirja-artikkelit, jotka on julkaistu ISBN-juuren perusteella tunnistettavalla kirjakustantajalla, ovat saaneet tasoluokissa 1 ja 2

Tanskassa ja Norjassa pienemmät painokertoimet kuin lehtiartikkelit (alla taulukko 5.3. [JUFO:n itsearviointiraportista \(pdf, englanniksi\)](#)). JUFO ei kuitenkaan päätä rahoitusmallista tai julkaisujen painokertoimista, joten muutos olisi koordinoitava ministeriön kanssa.

Table 5.3. Somewhat higher publication weighting are used for articles/chapters in books based on publisher ISBN in Finnish* funding model than in the Danish, and Norwegian funding models.

Level	Denmark	Finland	Norway
1	0.5	1	0.7
2	2	3	1
3	-	4	-
0	-	0.1	-

Ehdotus:

- Todetaan, onko hyväksyttävää, että englanninkieliset kirja-artikkelit ovat merkittävästi tuottavampia kuin lehtiartikkelit, ja jos ei, linjataan mikä olisi paras tapa tasapainottaa tilannetta.
- Ohjeistetaan tarpeen mukaan ihmistieteiden paneelien puheenjohtajia siitä, mihin suuntaan kirjakustantajaluokitusta tulisi kehittää.

Keskustelu:

- Julkaisutyyppeiden välistä tasapainotusta kannattaa harkita, etenkin kun ei ole itsestään selvää, että kirja-artikkeleita pidettäisiin tiedeyhteisössä keskimäärin selvästi laadukkaampina kuin lehtiartikkeleita. Kustantajien tason arvioiminen on hankalaa erityisesti tasolle 3, mutta toisaalta tasoluokan 3 poistaminen on ongelmallista.
- Jos havaittu vinouma kirja-artikkelien eduksi johtuu vain muutamasta kirjakustantajasta, tulisi ennemmin tarkistaa näiden tasoluokka kuin tehdä isompaa muutosta kaikkien kirjakustantajien luokitteluun. Routledge ja Palgrave ovat kasvattaneet julkaisumääriään huomattavasti. Nämä kustantajat saattavat suorittaa vain esiarvioinnin, ei koko käsikirjoituksen sisällön vertaisarviointia.
- Rima tasolle 2 tai 3 kirjakustantajien kohdalla on ehkä asettunut liian matalalle, kun ei ole voitu hyödyntää kansainväliseen julkaisuvolyymiin perustuvia kiintiöitä kuten lehtien/sarjojen kohdalla vuodesta 2015 lähtien?
- Keskeistä tulisi olla vertailukelpoisuus tieteellisessä laadussa ja vaikuttavuudessa tasoluokan 3 lehtien ja kirjakustantajien välillä. Tasolle 3 sijoittuvien kustantajien laadun tarkempi analyysi tarpeen.

- Painokertoimen muuttaminen rahoitusmallissa voisi olla toimiva ratkaisu, mutta OKM:n kannalta tämä voisi monimutkaistaa rahoitusmallia, joten mekanismina kanavien luokituksen säätäminen on helpompaa. Valmisteilla oleva uusi rahoitusmalli voi vaikuttaa myös asiaan; julkaisupuolen yksittäiset muokkaukset eivät välttämättä ole tarpeen.
- On tärkeää kuulla asiantuntijapaneelien näkemykset kirjakustantajien luokittelusta.

Päätös: Otetaan asia esille paneelien syyskokouksessa. Pyydetään paneeleita pohtimaan, mihin suuntaan kirjakustantajien luokitusta tulisi kehittää, sekä laatimaan perustelut tason 3 kirjakustantajille. Selvitetään myös, olisiko mahdollista kerätä tiedeyhteisöltä palautetta kirjakustantajien arviointikäytäntöihin ja luokitukseen liittyen.

E. Konferenssien luokittelu ja volyymin huomiointi paneelissa 2

Paneelissa 2 on jo vuosia käyty keskustelua siitä, tulisiko konferensseja hyväksyä tasoluokkaan 3. Paneeli totesi, että maailman julkaisuvolyymitiedot konferensseista ovat puutteellisia, koska konferenssit ovat puutteellisesti indeksoitu Scopus-tietokannassa, ja toisaalta paneeli on menettänyt huomattavan osan julkaisuvolyymistaan kun konferenssien luokittelusta luovuttiin. Suuri osa konferenssiartikkeleista saa tasoluokan kirjakustantajan (esim. IEEE tai ACM) perustella. Mahdolliset toimenpiteet:

- 1) Erotetaan konferenssien luokittelu, samaan tapaan kuin kirjakustantajien luokittelu, julkaisuvolyymiin perustuvista kiintiöistä, pyydetään paneelilta 2 maltillinen ehdotus tason 3 ehdottomista kärkikonferensseista ja arvioidaan kotimaisen julkaisuvolyymien perusteella, onko ehdotus hyväksyttävä.
- 2) Arvioidaan konferenssien kotimaisen julkaisuvolyymien perusteella paljonko kansainvälistä julkaisuvolyymiä paneeli 2 menettää kirjakustantajien kautta ja annetaan paneelille vastaavasti lisää julkaisuvolyymiä kiintiöön, mikä mahdollistaa konferenssien luokittelun. Tämä edellyttäisi myös konferenssien maailman julkaisuvolyymien manuaalisen tarkistamisen ja tiedon säännöllisen päivittämisen, mikä on hyvin työlästä.

Ehdotus: Valitaan vaihtoehto 1.

Keskustelu: Paneeli 2 voi esittää erittäin maltillisen ehdotuksen konferensseista, joita ehdotetaan nostettavaksi tasolle 3, mutta niiden tulee olla tieteelliseltä laadultaan kaikkein korkeatasoisimpia ja tasoluokan tulee vastata niiden tosiasiallista arvostusta tiedeyhteisössä.

Päätös: Vaihtoehto 1. Lisäksi pyydetään paneelia 2 perustelemaan nostot ja esittämään konferenssien hylkäysprosentit.

F. Suomen- ja/tai ruotsinkielisten kanavien hyväksyminen tasoluokkaan 2 ja 3
Kotimaiseen julkaisuvolyymiin (yliopistojen julkaisut vuosilta 2018-20) perustuvat tarkastelut osoittavat, että suomen- ja englanninkieliset lehtiartikkelit tuottavat lähes yhtä paljon JUFO-pisteitä per julkaisu, mutta ero on englanninkielisten julkaisujen eduksi suurempi erityisesti kirjajulkaisuissa, joista valtaosa on kirja-artikkeleita. Ihmistieteiden paneelien puheenjohtajat hyväksyivät alustavasti paneelien esitysten pohjalta viisi nostoa tasoluokasta 1 tasoluokkaan 2. Ehdotus huomioi suomenkielistä julkaisutoimintaa tasolla 2 aloilla, joilla on aiemmin ollut aliedustusta. Toisaalta Puhe ja kieli -lehden nosto tasolle 2 ja Virittäjä-lehden nosto tasolle 3 tekevät kielitieteessä suomenkielisistä lehtiartikkeleista englanninkielisiä tuottavampia JUFO-pisteissä laskettuna.

Puheenjohtajat esittävät myös, että Virittäjä-lehti nostetaan tasolta 2 tasolle 3. Aiemmin tasolla 3 ei ole ollut kotimaisilla kielillä julkaisevaa lehteä/sarjaa. Perustelu on, että lehden julkaisemassa tutkimuksessa kohteena on suomen kieli, joka on myös tieteenalan kansainvälisen tiedeyhteisön käyttämä kieli. Tasolla 3 on myös muiden kielten (esim. Englanti, Ranska, Saksa, Arabia) kärkelehtiä, tosin ei kaikista suurista (esim. Kiina) tai pienemmistä kielistä (esim. Ruotsi, Norja, Tanska). Puheenjohtajat kuitenkin toivoivat ohjausryhmältä uutta linjausta, koska nosto tasolle 3 voi johtaa vastaavaan keskusteluun myös muissa ihmistieteiden paneeleissa. Mahdollisia perusteita hyväksyä suomen- ja ruotsinkielisten kanavien luokittelu tasolle 3:

- 1) Suomen- tai ruotsinkieli on tieteenalan kansainvälisen tiedeyhteisön käyttämä kieli.
- 2) Kanava on erikoistunut vain suomalaisen yhteiskunnan, historian, kulttuurin tai kielen erityispiirteisiin, ja tasolla 3 on myös muita tiettyyn maahan, yhteiskuntaan, kulttuuriin erikoistuneita lehtiä/sarjoja (esim. Saksan oikeusjärjestelmä, Italian historia, tms.).
- 3) Suomen- ja ruotsinkieliset lehtiartikkelit eivät noston seurauksena tuota kyseisellä tieteenalalla keskimäärin enemmän JUFO-pisteitä kuin englanninkieliset lehtiartikkelit.

Ehdotus: Ohjausryhmän olisi hyvä linjata suomen- ja ruotsinkielisten lehtien/sarjojen luokittelusta tasolle 3, ja ohjeistaa ihmistieteiden paneelien puheenjohtajia ovatko ehdotetut nostot tasolle 2 hyväksyttäviä.

Keskustelu:

- Voiko Virittäjän hyväksyminen tasoluokkaan 3 aiheuttaa lumipalloefektin? Kansainvälisyys (1.) on merkittävin kriteeri, mutta mitä kansainvälisyys tarkoittaa? Pitäisi olla näyttöä, että lehti on aidosti kansainvälisen tiedeyhteisön käyttämä.
- Ehdotusten tulee olla yksityiskohtaisesti perusteltuja ja kaikkien kolmen kohdan (1., 2. ja 3.) tulee täyttyä.
- Tulee myös pystyä arvioimaan ja perustelemaan että lehti aidosti edustaa tieteellistä huipputasoa, ja että tutkijat eri maista julkaisevat siinä vain parhainta tutkimustaan. Lisätään kohta 4., että kanavan julkaisemista pidetään yhtä tärkeänä meriittinä kuin julkaisemista tasolle 3 luokitelluissa vieraskielisissä julkaisukanavissa.
- On tärkeitä keskustella ihmistieteiden paneeleissa 14 ja 16-23, mitä muita lehtiä paneelit ehdottaisivat näillä perustein nostettavaksi tasolle 3.

Päätös: Nostoesitykset perusteluineen loppuvuoden ohjausryhmän tarkasteltavaksi.

G. Saavutettavuus-näkökohtien huomioiminen arvioinneissa

Yksi panelisti esitti kysymyksen, tulisiko saavutettavuus olla EU-direktiivin mukaisesti Julkaisuforumissa tasoluokan 1 arviointikriteeri. Tämä on verrattavissa kysymykseen julkaisujen avoimesta saatavuudesta, joka ei ole tason 1, 2 tai 3 vaatimus. Direktiivi velvoittaa julkista sektoria ja osaa yksityisen ja kolmannen sektorin organisaatioista, joiden tulee täyttää [saavutettavuusvaatimukset](#) ja joiden sivuilta tulee löytyä saavutettavuusseloste, jossa sisältöjen saavutettavuus on arvioitu sekä kuvattu mahdolliset puutteet. Osalla kotimaisista (esim. [Journal.fi -alusta](#)) ja ulkomaisista lehdistä/sarjoista (esim. [Oxford University Press \(englanniksi\)](#)) on saavutettavuusseloste. Saavutettavuudesta ei ole kattavaa tietolähdettä, joten tämä tieto olisi erittäin työlästä tarkistaa, arvioida ja päivittää kaikille tasoilla 1-3 jo oleville julkaisukanaville. Käytännössä saavutettavuusnäkökohdan huomioiminen voisi tarkoittaa:

- 1) Ensisijaista arvioinnissa on julkaisukanavan tieteellinen laatu, vaikuttavuus ja arvostus, joten saavutettavuutta ei huomioida lainkaan kanavien arvioinnissa.
- 2) Valintatilanteessa olisi mahdollista suosia saavutettavampaa kanavaa, jos tasolle 2 tai 3 on ehdolla useita yhtä laadukkaita, arvostettuja ja vaikuttavia kanavia samalta tutkimusalalta.

Ehdotus: Käydään keskustelu vaihtoehtoista.

Keskustelu: Ohjausryhmä kannattaa vaihtoehtoa 2, eli paneelit voisivat tasatilanteessa suosia saavutettavampaa kanavaa. Laadun tulee kuitenkin olla ensisijainen kriteeri, jonka jälkeen voidaan tarkastella avointa saatavuutta ja sen jälkeen saavutettavuutta.

Päätös: Jos ehdolla tasoluokkaan 2 tai 3 on yhtä vaikuttavia ja arvostettuja saman tutkimusalan kanavia, valintatilanteessa voidaan suosia ensisijaisesti avoimen saatavuuden mahdollistavaa kanavaa, ja vasta tämän jälkeen saavutettavampaa kanavaa. Lisätään ohjeistus panelistin käsikirjaan sihteeristön toimesta.

H. Venäjän tilanteen vaikutus Julkaisufoorumin arviointeihin

Yhdessä paneelissa heräsi keskustelu Venäjällä julkaistavien julkaisukanavien asemasta arvioinnissa ja tasoluokituksessa. Venäjän tilanteesta ovat linjanneet esimerkiksi UNIFI ja Suomen Akatemia:

- [UNIFI](#): Tiede- ja kulttuuriministeri Antti Kurvinen päätti keskiviikkona 9.3. korkeakoulutuksen ja tutkimuksen uusista Venäjä-linjauksista ja Ukrainan tukemiseen liittyvästä valmistelusta. Suomen yliopistot noudattavat linjausta ja pidättäytyvät kaikesta korkeakoulu- ja tiedeyhteistyöstä venäläisten kumppaniorganisaatioiden kanssa. Uusia hankkeita ei käynnistetä ja olemassa oleva organisaatioiden välinen yhteistyö keskeytetään toistaiseksi
- [Suomen Akatemia](#): Akatemian Venäjä-yhteistyö on jäädytetty, joten kahdenvälisiin sopimuksiin perustuvaa Venäjä-liikkuvuusrahoitusta ei avata toistaiseksi. On mahdollista, että syyshaun 2022 hakuilmoitus sisältää joitakin Venäjä- ja Valko-Venäjä-yhteistyötä koskevia ohjeita. [Akatemian hallituksen päättämässä periaatteissa](#) tutkimusrahoituksen myöntämisestä ja käytöstä noudatetaan tutkijoiden yhdenvertaista kohtelua kansalaisuudesta riippumatta. Akatemian rahoituksen piirissä ei tällä hetkellä ole Venäjällä tai Valko-Venäjällä sijaitsevia organisaatioita, eikä rahoitusta myöskään jatkossa myönnetä Venäjällä tai Valko-Venäjällä sijaitsevalle saajalle. Näitä periaatteita noudatetaan toistaiseksi.

Ehdotus: linjataan että julkaisukanavien arvioinnissa keskeistä on tieteellinen laatu, vaikuttavuus ja arvostus julkaisukielestä tai -maasta riippumatta, joten Venäjän tilanteella ei ole vaikutusta Julkaisufoorumin arviointityöhön.

Päätös: Ehdotuksen mukaisesti.

I. Ohjeet paneeleille tasojen 2 ja 3 päivitysarvioinnin viimeistelyyn

Haluaako ohjausryhmä ohjeistaa paneeleita tasoluokkien 2 ja 3 päivitysarvioinnin viimeistelyyn liittyen, esim.:

- Käytävä huolellisesti läpi tiedeyhteisöltä saatava palaute.
- Tasoluokkaan 2 ja 3 ei tule hyväksyä rajatapauksia, esim. kanavia, joissa julkaistaan myös yksittäisiä laadukkaita tutkimuksia mutta kokonaisuutena tieteellinen laatu on vaihteleva.
- Perustelut etenkin, jos nostot kohdistuvat kanaviin, joiden nostoa indikaattorit eivät tue.

Keskustelu: Ei lisättävää ohjausryhmän puolesta.

Päätös: Ohjeistetaan paneeleita syksyn kokouksiin esitetyn mukaisesti

5. Lyhyiden monografioiden käsittely Julkaisufoorumissa

Lyhyet monografiat ovat suhteellisen uusi tavallista lyhempien monografioiden julkaisuformaatti, jonka ottivat ensiksi käyttöön tasoluokassa 3 olevat kirjakustantajat Routledge ja Palgrave Macmillan. Oli päätettävä saako yliopisto myös lyhyestä monografiasta nelinkertaiset pisteet artikkeliin verrattuna. [Ohjausryhmä on käsitellyt asiaa 8.6.2016 kokouksessa \(pdf\)](#), jossa päätettiin, [että julkaisutiedonkeruuta ohjeistetaan merkitsemään lyhyet erillisteokset \(Palgrave Pivot ja Routledge Focus\) vertaisarvioituiksi kokoomateosartikkeleiksi \(A3\)](#).

Nyt julkaisutiedonkeruun yhteistyöryhmä (Finn-ARMA) on ehdottanut asian ottamista uudelleen käsiteltäväksi, koska sääntöä ei enää muisteta tai ei tiedetä, onko se enää voimassa. Lisäksi sääntöä on ollut hankala perustella tutkijoille. Nytemmin Routledge ja Palgrave, sekä saman julkaisuformaatin käyttöön ottanut Springer, ovat myös perustaneet lyhyisiin monografioihin erikoistuneita julkaisusarjoja, eli lyhyet monografiat olisi entistä helpompi erottaa kustantajan muista monografioista ISSN-tunnuksen perusteella. Yhteistyöryhmä on esittänyt kahta ratkaisuvaihtoehtoa (a ja b), joiden lisäksi JUFO:n sihteeristö esittää vaihtoehtoa c.

Ratkaisuvaihtoehdot:

- a) Poistetaan koko sääntö (eli kirjataan normaalisti C1/C2).
- b) Päivitetään säännön perusteena oleva päivämäärä eli tietoisuus tutkijoille, että asiaa on uudelleen pohdittu ja samaan lopputulokseen päädytty.
- c) Lisätään Palgrave Pivot ja Routledge Focusin ISSN-tunnukselliset sarjat paneeliin 24 ja luokitellaan tasoluokkaan 1. Tällöin julkaisut kirjataan julkaisutiedonkeruussa

normaalisti monografioiksi (julkaisutyyppi C1/C2), eli uudessa attribuuttipohjaisessa mallissa muotokoodilla 1 (erillisteos) ja vertaisarviointikytkimellä 1 (vertaisarvioitu). Tässä vaihtoehdossa jää edelleen pieni joukko lyhyitä monografioita, joilta ei löydy ISSN-numeroa, ja jotka saavat korkeamman tasoluokan kirjakustantajan mukaan.

Ehdotus: Valitaan vaihtoehto c.

Päätös: Ehdotuksen mukaisesti.

6. Toimintaperiaatteiltaan huolestuttavat julkaisukanavat

Paneeleissa ja ohjausryhmässä on käyty viimeisen vuoden aikana keskustelua kaupallisista kirjoittajamaksullisista (APC) kansainvälisistä open access kustantajista, kuten MDPI ja Frontiers, jotka kasvattavat julkaisumääriään aggressiivisesti. Ohjausryhmä päätti 18.10.2021 kokouksessaan, että sihteeristö voi käynnistää keskustelut pohjoismaisten kollegoiden kanssa yhteistyön lisäämisestä ja kehittämisestä liittyen harmaa-alueen kaupalliseen julkaisutoimintaan.

Toistaiseksi on lähinnä seurattu keskustelua muissa Pohjoismaissa. Ruotsissa Bibsam-konsortio teki MDPI:n kanssa open access julkaisusopimuksen, joka tarjoaa ruotsalaisille tutkijoille 10% alennuksen APC-maksuista. [Sopimus on kuitenkin herättänyt kriittistä keskustelua \(ruotsiksi\)](#) julkisten varojen käyttämisestä julkaisutoiminnan edistämiseen laadullisesti kyseenalaisen kustantajan lehdissä.

Norjassa tasoluokan 1 kriteerien arviointi on ensisijaisesti sihteeristön eikä paneelien tehtävä, joten palautteen saamiseksi tiedeyhteisöltä perustettiin taso X, johon sijoitettiin harmaa-alueella toimivia lehtiä. Suomessakin panelistien ja tutkijoiden keskuudessa kriittistä keskustelua herättäneen [MDPI:n lehdet Sustainability, Axioms ja Processes on päätetty pudottaa Norjassa tasoluokkaan 0 \(norjaksi\)](#).

Suomalaistenkin tutkijoiden paljon käyttämästä Sustainability-lehdestä käytiin viime syksynä keskustelu kaikissa arviointipaneeleissa, mutta se päätettiin pitää tasoluokassa 1, koska se täyttää tasoluokan 1 muodolliset kriteerit. Tosiasiassa lehden ja sen kustantajan MDPI:n toiminnassa todettiin samoja ongelmia kuin Norjassa. Osa paneeleista on toivonut mahdollisuutta karsia tasoluokkaa 1 heikotasoista kanavista niin, että siitä ei olisi haittaa tasoluokan 2 ja 3 kiintiöille.

Ehdotus: Otetaan tasoluokan 1 tarkistaminen vuoden 2023 työlistalle tavalla, joka mahdollistaa lehtien poistamisen ilman vaikutusta tasoluokkien 2 ja 3 kiintiöihin.

Päätös: Ehdotuksen mukaan.

7. Yliopistojen rahoitusmallien julkaisuindikaattorien muutokset Pohjoismaissa

Edellisessä kokouksessa käsiteltiin Tanskan yliopistojen rahoitusmallissa yli 10 vuotta käytössä olleen julkaisuindikaattorin ja julkaisukanavien tasoluokituksen lakkauttamista, sekä Norjassa käytävää keskustelua. Päätettiin, että sihteeristö seuraa keskustelua ja osallistuu siihen mm. itsearvioinnin ja muiden selvitysten pohjalta. Päätettiin myös, että sihteeristö alkaa valmistella pidemmän aikavälin toimintasuunnitelmaa, jossa tunnistetaan ja ennakoidaan myös mahdollisia toimintaympäristön muutoksia. Norjan tilanteesta on nyt uutta tietoa, minkä lisäksi on syytä huomioida Euroopan komission edistämä arvioinnin uudistus.

Norja

[Norjassa harkitaan laajaa uudistusta yliopistojen rahoitusmalliin \(norjaksi\)](#). Opetus- ja kulttuuriministeriön asettama rahoitustyöryhmä ehdotti helmikuussa julkaistussa [raportissa \(pdf, norjaksi\)](#) indikaattorien vähentämistä kahdeksasta kahteen. Kaikki tutkimuksen indikaattorit, mukaan lukien julkaisut ja kilpailtu tutkimusrahoitus, poistettaisiin rahoitusmallista ja jäljelle jäisivät maisterin- ja tohtorintutkinnot. Uutena rahoitusperusteena käytettäisiin ministeriön ja yliopistojen keskinäisiä kehityssopimuksia. Ehdotus on lausuntokierroksella ja ministeriö tekee päätökset syksyllä.

Muutosten toivotaan vahvistavan Norjan korkeakoulusektorin monimuotoisuutta, yksinkertaistavan rahoitusjärjestelmää ja vähentävän byrokratiaa. Keskeinen argumentti indikaattorin poistamiselle on, että 2005 käyttöön otettu julkaisuindikaattori on jo tehnyt tehtävänsä. Toisaalta rahoitustyöryhmä pitää kuitenkin tärkeänä, että Norjan tieteellisestä julkaisutoiminnasta saadaan jatkossakin vahvaan tietopohjaan perustuva kokonaiskuva.

Ministeriön tulisi työryhmän mukaan jatkaa yliopistojen tieteellisten julkaisujen raportointivaatimuksia ja varmistaa tieteellisten julkaisukanavien perusteella varmennetun tietopohjan laatu myös jatkossa. Erityisesti luotettavasti vertaisarvioitujen julkaisukanavien (taso 1) tunnistaminen ja erottaminen saalistajalehdistä on tärkeää, vaikka julkaisuindikaattori poistetaan rahoitusmallista. Ryhmä arvioi, että johtaville julkaisukanaville tarkoitetun tasoluokan 2 merkitys saattaa jäädä vähäisemmäksi.

Euroopan komission arviointiuudistus

Keskustelua suuntaa jatkossa myös Euroopan Komission edistämä [vastuullisen arvioinnin uudistus \(englanniksi\)](#). Komission marraskuussa 2021 julkaisema [raportti \(englanniksi\)](#) asettaa tavoitteeksi uudistaa tutkijan ja tutkimuksen arviointia huomioimaan entistä monipuolisemmin tutkimusta, akateemista työtä ja tieteen avoimuutta. Tavoite on myös

lisätä laadullista asiantuntija-arviointia ja pyrkiä pois julkaisu- ja julkaisukanavakohtaisen metriikan, erityisesti Journal Impact Factorin ja H-indeksin, käytöstä.

Kaikkiaan 330 eurooppalaista organisaatiota on jo ilmaissut kiinnostuksensa osallistua [eurooppalaisen vastuullisen arvioinnin sopimuksen \(englanniksi\)](#) viimeistelyyn, mukaan lukien TSV, Suomen Akatemia ja kahdeksan yliopistoa Suomesta. Suomessa muutos on pitkällä, sillä Komission tavoitteet ovat hyvin linjassa suomalaisen tiede- ja tutkimusyhteisön TSV:n johdolla vuonna 2020 tuottaman [Vastuullisen tutkijanarvioinnin suosituksen](#) kanssa.

Allekirjoittaneiden organisaatioiden tulee eurooppalaisen sopimuksen mukaisesti laatia toimintasuunnitelma omien arviointikäytänteidensä tarkistamiseksi vuoden 2023 loppuun mennessä, sekä toteuttaa muutokset vuoteen 2027 mennessä. Tämä on hyvä aikaikkuna myös Julkaisufoorumi-luokituksen kehittämiseksi.

Julkaisufoorumin pitkän aikavälin toimintasuunnitelma

Sihteeristö seuraa pohjoismaista ja eurooppalaista keskustelua ja osallistuu kotimaiseen keskusteluun mm. itsearvioinnin ja muiden selvitysten pohjalta. Sihteeristö on jos valmistanut rahoitusmallien muutoksista Tieteessä tapahtuu -lehteen katsausartikkelin, joka julkaistaan syksyn ensimmäisessä numerossa. Pitkän aikavälin toimintasuunnitelman laatiminen lisätään Julkaisufoorumin toimintasuunnitelmaan vuodelle 2023, mutta mahdollisuuksien mukaan tuodaan alustavia hahmotelmia jo syksyn kokouksiin.

Ehdotus: Huomioidaan Norjan tilanne ja eurooppalainen uudistus pitkän aikavälin toimintasuunnitelmassa, joka otetaan JUFO:n toimintasuunnitelmaan ja laaditaan vuoden 2023 aikana.

Keskustelu: Suomen tilanteesta todettiin, että OKM toteuttaa vuosien 2022-2023 aikana kansainvälisen arvioinnin yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen rahoitusmallien vaikuttavuudesta ja lisäarvosta, sekä ministeriön rahoitusohjauksen vahvuuksista ja kehittämistarpeista. Arviointi on suunnitelmien mukaan valmis kesäkuussa 2023. Arviointikokonaisuuteen kuuluu lisäksi Helsinki Graduate School of Economics laatima selvitys rahoitusmallin kannustimien vaikutuksista ja ennustettavuudesta. OKM on myös asettamassa ryhmän arvioimaan rahoitusmallin uudistustarpeita sopimuskaudelle 2025-2028.

Päätös: Ehdotuksen mukaan.

8. Muut asiat

Ei muita asioita.

Tieteellisten seurain
valtuuskunta

9. Seuraava kokous

Seuraava kokous järjestetään 13.9.2022 klo 13.00-16.00 mahdollisuuksien mukaan Tieteiden talolla, mutta niin että tarjotaan mahdollisuus myös etäosallistumiseen.

10. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.26.

Toimeksi saaneena,

Janne Pölönen

Pääsihteeri, Julkaisufoorumi

Tieteellisten seurain valtuuskunta

Snellmaninkatu 13, 00170 Helsinki

Puh. (09) 2286 9246 tai (044) 346 9491

Sähköposti: janne.polonen@tsv.fi